Nro. 37.

DZIENNIK
PATRYOTYCZNYCH POLITYKOW W LWOWIE.

Dnia 16go Lutego 1795.

Gazety.

POLSKA.

Urządzenie w Wielkim Xięstwie Litewskim w Grudniu r. p.

Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jey Mości Samowładnącey Całą Rossyą Jenerał Anszeff, Główny Rządca Wysk, które zaięły W. K. Litt. Senator, Inflantski: Estlandski, i Litewski Jenerał Gubernator, Jey Imperatorskiey Mości

Jenerał Adjutant, Regimentów Leib-Gwardyi Jzmaiłowſkiego Podpółkownik; Tawryckiego Granadyerſkiego Szeff, Orderów Roſſyiſkich SS. Andrzeia pierwiey powołanego Apoſtoła, Alexandra Newſkiega, Woiennego Wielkiego Męczennika i dawcy zwycięztw Jerzego, i równie Apoſtolſktego Xiążęcia Włodzimierza pierwſzych Klaſs, Królestwa Polſkiego Białego Orła, i Wielkiego Xięſtwa Holſztyńſkiego, S. Anny Kawaler Mikołay Xiąże Repnin.

Wſzem i każdemu wiadomo iuż ieſt z Manifeſtu mego dnia 17. Mieſiąca Grudnia wſzędzie publikowanego, iż wſzyſcy wſzelkiego ſtanu w krainach Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego mieſzkaiący, którzy wierność Tronowi Nayiaśnieyſzey Imperatorowey Jey Mości i ſpokoyne poſtuſzeńſtwo uſtanawiaiącey ſię nad niemi władzy, przyſięgą utwierdzili, zoſtaną przy wolnym wyznaniu każdego Religii, i przy wſzyſtkiey właſności i prerogatywach, które komukolwiek według Praw Rzeczypoſpolitey należą: iakowe zaś poſtanowienie z naywyżſzey woli Jey Imperatorſkiey Mości, tak dla beſpieczeńſtwa Oſób i maiątków ich; iako też dla ſzczęśliwości i właſnego dobra czy-

czyni się, oznaymuię wszystkim i każdemu, iako ustanowiony w tym kraiu Jenerał Gubernator, w następuiących punktach:

1*mo*. Dla prędszégo i łacnieyszego uczynienia wszystkim sprawiedliwości i dobrego szczęścia, a przez to ugruntowania porządku, dzieli się Xięstwo Litewskie na trzy części, z których głownieysze mieysca są w Wilnie, Grodnie i Kownie. Powiaty do pierwszey należą: Wileński, Zawileyski, Oszmiański, Brasławski, Lidzki, i Trocki, iako one były przed Seymem Rewolucyi 1791. Roku 3. Maia, oprócz tylko tych Parafii, które do Mińskiey Gubernii odeszły. Do drugiey części Grodzieński, Nowogrodzki, Słonimski; Wołkowyski, Brzeski. Do trzeciey zaś części, Kowieński, Wilkomirski, Upitski i Zmudzki.

2*do*. We wszystkich tych częściach wyznaczaią się stróżami Wykonawczey Władzy pod moim ręką— prowadzeniem Korpusowi Woysk Jey Imperatorskiey Mości Kommendanci tych mieysc, ktòrzy, przyiąwszy w swoie zawiadywanie i obronę wszystkie Powiaty część ich składaiące poruczą każdy Powiat osobliwemu staraniu Regimentowych Kommendantów, albo naznaczonych od nich dla tego

tego Sztabs-Officyerów, którzy Szlachectwa, Cywilnych i Wieyskich Pospólstw potrzebować maią Kommissarzów, a maiąc tych przy ieneralnych Kwaterach swoich, używać w rozporządzeniu do wykonania Ziemskich powinności; tym zaś Kommissarzom, względem zapłaty za wszystkie z kraiu dostarczenia, o czym w 9. Punkcie Manifestu namieniono, czynić rachunki z osobliwą Kommissyą ustanawiaiącą się w Grodnie.

3*tio*. Dla wewnętrznego Litewskich mieszkańców rządu i czynienia między niemi Sądu i rozprawy, i dla utwierdzenia większey ich spokoyności ustanawia się pod Prezydencyą moią w Grodnie, iako w mieyscu na potém główną Kwaterą moią bydź maiącém, Naywyższy Rząd, a oraz do tego złączaią się cztery wydziały, czyli Departamenty, mianowicie Skarbowy, Kryminalny, Cywilny i Ekonomiczny, pierwszemi Urzędnikami tych wydziałów, a oraz członkami rządu są: pierwszego Pułkownik Jan Frysel, drugiego Brygadyer Jan Rusanów, trzeciego Nadworny Konsyliarz Mikołay Wołków, a czwartego Premier Major Letke. Pomocnikami zaś tych wyznaczeni będą Expedytorowie z tuteyszych Obywatelów pewnych, wiernych i szczerych ludzi

dzi z pensyą po 600. Rublów na rok, którzy Konsyliarzóm Sądowych Izb, albo Kolleskim w godności równaią się.

4*to*. Skarbowego zaś Wydziału powinnością iest zawiadywać bez pośrzodku. 1. Dobrami Koronnemi i Królewskiemi Ekonomicznemi tak zwanemi Stołowemi i inszego mianowania, które pozostały wakuiącemi, i są w possessyi czyieykolwiek dożywotniey, albo z rozkazu na Rangi z zapłatą iakiegokolwiek do Skarbu podatku, lub też bez zapłaty, słowem: wszelką Rzeczypospolitey i Królowi w Litwie przynależytością. 2. Maiątkami umarłych i nieprzytomnych w Litwie. Duchownych wszelkiego stanu osób, tak też Klasztorami zewnątrz Litwy znayduiącemi się, i wsiami, a od buntowników porzuconemi, z których wszystkich, oprócz trzymanych w dożywotney possessyi albo za Urząd Rangów bez zapłaty podatków, wybierać do Skarbu wszelkiego rodzaiu intraty, iakowe w czasie Litwy pod Polskim rządem do ostatniey w Polszcze Rewolucyi płacone były.

5*to*. Imperatorowa Jey Mość daruie Litewskim Obywatelom swobodę sądzić się, i prawować się Imieniem i Władzą Jey

Im.

Imperatorſkiey Mości podług dawnych praw obrawſzy Sędziów z tychże Wſpół-Braci którzy przed zgubnym w Polſzcze zamieſzaniem w Sądach ſwoich zaſiadali, albo którzy teraz od Woiewodztw i Powiatów według ich zwyczaiów ſądzą ſię bydź godnemi tego urzędu, i dla tego Imperatorowa Jey Mość zezwala zoſtawić w Powiatach Ziemſkie i Grodzkie Juryzdykcye; w Miaſtach zaś Ratuſze i Magiſtraty rozkazom Litewſkiego Trybunału, iako Naywyżſzego Ziemſkiego Sądu podlegać maiące, pozwala też tym Juryzdykcyom Imieniem, i Władzą Jey Imperatorſkiey Mości dawać Sąd i rozprawę podług porządku do Konſtytucyi 3. Maia w Rzlitey zachowanego od tych zaś Sądów nieprzeſtawaiący na Dekrecie onych, mogą odwoływać ſię w Proceſſach Cywilnych do Litewſkiego Trybunału, który iak naprzód był, uſtanowi ſię, i do tegoż Prokuror ma bydź wyznaczony. Od Trybunału zaś, iako naywyżſzego Ziemſkiego Sądu appellacya przyięta bydź może wedle ſprawy, do którego wydziału ta należy do naywyżſzego Litewſkiego rządu, a gdyby komu Dekretem i tego oſtatniego Naywyżſzego rządu doſyć uczynionym nie było, takowy może, iuż appellować do rządzącego Senatu Jey Impera-

peratorſkiey Mości. Termin dla oznaymienia nieukontentowania, i podpiſania appellacyi we wſzyſtkich wyż rzeczonych mieyſcach, daie ſię ośm dni, rachuiąc od wypadłego Dekretu, a podanie appellacyiney proźby we wſzyſtkie mieyſca cztery tygodni, licząc od wydanego wyroku, a nie od podpiſania, oprócz rządzącego Senatu, do którego przez Rok może i ma bydź podana proźba, ponieważ napotém nie będzie przyięta. Przy tém ieſzcze daię na przeſtrogę, że w kryminalnych ſprawach żadna decyzya nie ma bydź uſkuteczniona, lecz należy w takowych ſprawach, w których podlegaiący Sądu obwiniaią ſię prawem o utracenie honoru, życia, albo też oſądzaią ſię na publiczne karanie, w których przypadkach appellacya bydź nie ma, iednak wſzeka takówa ſprawa nie będąc wykonana, z ſentencyą donoſić ſię ma od Powiatowych Sądów, albo Magiſtratów i Ratuſzów do Litt. Trybunału, który naylepſzym i doſkonalſzym roztrząśnieniem ſwém także niewypełniaiąc, podaie tę z ſwoią ſentencyą w kryminalny Wydział Naywyżſzego Litewſkiego Rządu, zkąd za moią approbacyą, oſtatnia decyzya ma bydź wydana. Lecz dla nie odmiennego dotrzymania tego, oznaymuie

ſię

ſię przez to obwieſzczenie, iż dobrocią uſtanowienia Praw od Jey Imperatorſkiey Mości danych Roſſyi, pytki albo cieleſne okrutne ukarania i śmierci kara, nie wiadome Narodom, Berłem Jey rządzącym ſię, i Jey Mością wcale znieſione, dla czego zaś iak nayſurowiey potwierdza ſię, żeby żadne Sądowe mieyſce nie śmiało, iak wyż rzeczono, takowego rodzaiu ſpraw kryminalnych, ſame przez ſiebie z właſnego rozkazu, lub Dekretem wykonywać, ani w żadnym z tych wcale nie używać w wypytywaniu i doścignieniu prawdy, tortur, albo iakich podobnych okropnych karań, ale należy we wſzyſtkich tych Inkwizycyach dochodzić prawdy przez świadków poſtronnych opowiadaiących tę, przez łaſkawe napomnienie ſędziom podlegaiącym Sądóm czynione, tak też w przypadku potrzeby używać Kapłanów dla przekonania do Sądu zapozwanych podobnemi łaſkawemi napomnieniami, Boſkim ſłowem i ſamą nawet przyſięgą, żeby podległy Sądowi przeświadczony był do wyznania, iednakowo, gdzie ſię pokażą dowody widoczne i zupełne, w tych przypadkach przyznanie podległego Sądowi, nie tak ieſt potrzebne, ieżeliby ten w uporze ſwoim tego nie uczynił.

Reſzta potém.